

**СЕКЦІЯ «КНИЖКОВІ ТА ЕЛЕКТРОННІ
БІОГРАФІЧНІ ВИДАННЯ:
СПІЛЬНЕ І ВІДМІННЕ, ТРАДИЦІЇ І
НОВАТОРСТВО» МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ГАРМОНІЗАЦІЇ
ТРАДИЦІЙНИХ І НОВІТНІХ БІБЛІОТЕЧНО-
ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ»**

У межах Міжнародної наукової конференції «Проблеми гармонізації традиційних і новітніх бібліотечно-інформаційних ресурсів» на базі Інституту біографічних досліджень НБУВ 8 жовтня 2008 р. працювала секція «Книжкові та електронні біографічні видання: спільне і відмінне, традиції і новаторство» (наукові керівники – член-кореспондент НАН України В. М. Даниленко та в. о. директора Інституту біографічних досліджень НБУВ кандидат історичних наук В. І. Попик; учений секретар – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник НБУВ Н. І. Любовець).

До програми роботи секції було включено 26 доповідей науковців і бібліотечних фахівців. Серед них: 3 доктори наук, професори, 18 кандидатів наук – працівники НБУВ, Інституту археології НАН України, викладачі Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, Київського національного університету культури і мистецтв, Української академії друкарства, Кримського державного гуманітарного університету, Харківської державної академії дизайну та мистецтв, Харківської державної академії культури.

Учасники секційного засідання обговорили широке коло проблем, пов'язаних із досвідом та традиціями, сучасним розвитком вітчизняної та зарубіжної біографістики та біобібліографії, застосуванням у довідковій біографістиці сучасних інформаційних технологій.

Вступним словом роботу Секції відкрив в. о. директора Інституту біографічних досліджень НБУВ кандидат історичних наук **Володимир Іванович Попик**. Свою доповідь «*Традиції та новаторство в сучасній вітчизняній біографістиці*» він присвятив найважливішим процесам, що визначають нині перспективи поступу цієї галузі науки, проблемам чутливості біографі-

ки до тих ідейних, політичних, соціокультурних змін, які відбуваються у суспільстві, поширення новітніх інформаційних технологій. Він відзначив, що розвиток сучасної біографістики вимагає справді новаторських науково-методичних, організаційних, програмно-технічних рішень у галузі комп'ютерного забезпечення досліджень, формування в Україні новітніх електронних біографічних інформаційних ресурсів, об'єднання їх у єдиний науково-інформаційний простір. В. І. Попик відзначив важливість цілеспрямованих зусиль, необхідних для піднесення науково-методичного рівня електронної біографістики.

Великий інтерес присутніх викликала доповідь старшого наукового співробітника Інституту біографічних досліджень НБУВ, кандидата історичних наук **Олега Миколайовича Яценка** *«Іконографічна складова електронного «Українського біографічного архіву»: пропозиції до технології опрацювання зображень»*. Доповідач оприлюднив результати новітніх напрацювань Інституту біографічних досліджень НБУВ у справі створення електронної бази даних іконографії, охарактеризував основні етапи цієї роботи, висвітлив технологічні особливості опрацювання іконографічних матеріалів із фондів різних структурних підрозділів НБУВ.

Доповідь провідного наукового співробітника Інституту біографічних досліджень НБУВ, кандидата історичних наук **Світлани Миколаївни Ляшко** *«Біографії вчених у працях Д. Н. Анучіна, В. П. Бузескула, В. І. Вернадського (до питання становлення наукової біографії та методики біографістики у другій пол. ХІХ – поч. ХХ ст.)»* була присвячена ролі відомих в Україні та Росії у розвитку біографічних досліджень та аналізу поглядів згаданих учених на біографічні аспекти історії науки, що дає можливість, на думку автора, простежити появу нових тенденцій у конкретних видах біографічної творчості, зокрема, наукової біографії, які сприяли накопиченню досвіду у практиці та методиці біографістики.

Учений секретар Інституту біографічних досліджень НБУВ, старший науковий співробітник, кандидат історичних наук **Надія Іванівна Любовець** у доповіді *«Мемуари як традиційне біографічне джерело»* ознайомила присутніх із основними віхами розвитку української мемуаристики, сучасними підходами до класифікації мемуарної літератури, зокрема, щодо поділу її на мемуари-автобіографії та мемуари – «сучасні історії». На думку Н. І. Любовець, використання мемуарної літератури як джерела біографічних досліджень, вимагає глибокого вивчення особистості автора, його соціального статусу, рівня поінформованості,

ролі у подіях, про які він пише; встановлення джерел (писемних та усних), використаних мемуаристом (особисті щоденники, листи, спогади сучасників, матеріали надрукованих наукових розвідок, офіційні документи тощо); співставлення мемуарів з іншими джерелами, в яких відображені ті самі події.

Старший науковий співробітник Інституту біографічних досліджень НБУВ, доктор історичних наук, професор **Таїсія Іванівна Ківшар** у доповіді *«Біографічний аспект у вивченні особистих бібліотек (за матеріалами особистої бібліотеки Тараса Шевченка)»* ознайомила присутніх із результатами дослідницької роботи, спрямованої на реконструкцію складу особистої бібліотеки Т. Г. Шевченка. Доповідач зазначила, що особисті бібліотеки представників української інтелектуальної еліти становлять суттєвий пласт вітчизняної культури, вивчення їх складу і змісту, історії формування, подальшої долі є актуальною проблемою історії бібліотечної справи, вирішення якої сприятиме поглибленню розуміння соціальних функцій особистих бібліотек, їх ролі у розвитку суспільства, у формуванні особистостей. На думку Т. І. Ківшар, на часі створення електронного каталогу особистої книжкової колекції Т. Г. Шевченка, до якого можуть бути включені, в першу чергу, прижиттєві видання його творів, книги, що містять дарчі надписи Т. Г. Шевченка, адресовані іншим особам, книги, що містять дарчі надписи, адресовані Т. Г. Шевченку, праці, відомості про які зустрічаються в різного роду описах, його щоденнику, епістолярій, архівні документи, а також публікації про книжкову колекцію Т. Г. Шевченка.

Історії особистих книжкових зібрань діячів вітчизняної науки і культури були присвячені також виступи молодшого наукового співробітника НБУВ **Оксани Станіславівни Рабчун** *«Дослідження і введення до наукового обігу книжкових зібрань (на прикладі родового книжкового зібрання Урбановських і Стажинських) із фондів НБУВ»*; аспірантки Харківської державної академії культури **Алли Євгеніївни Журавльової** *«Особиста бібліотека Г. П. Данилевського як інформаційний ресурс фонду рідкісних видань і рукописів Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка»*; провідного бібліографа Наукової бібліотеки інституту археології НАН України **Ірини Володимирівни Черновол** *«Книжкове зібрання Федора Вовка у фондах бібліотеки Інституту археології»*.

Доповідь старшого наукового співробітника Інституту біографічних досліджень, кандидата історичних наук **Наталії Петрівни Марченко** *«Персонологічна інформація на сайтах дитячих біб-*

ліотек України (до питання формування джерельної бази словника «Книговидання для дітей в Україні)» була присвячена аналізу змістовного наповнення сайтів персонологічною інформацією. Н. П. Марченко з'ясовано, що більшість інформаційних масивів, повністю відповідаючи специфіці потреб користувача, все ж лежать поза межами наукового дискурсу. Водночас, як інформаційно-комунікативний ресурс, вони можуть бути задіяні у зборі та первісній систематизації персонологічної інформації про осіб, причетних до справи книговидання для дітей в Україні (зокрема, регіональної), а накопичені та створені цими бібліотеками документні масиви — слугувати основою наукового пошуку.

У доповіді доцента Харківської державної академії дизайну і мистецтв кандидата історичних наук **Валентини Теодорівни Петрикової** *«Біографічні видання в сучасному крайовому мистецтвознавстві: традиції і новації»* розглянуто проблему наукової доцільності існування поняття «крайова мистецька біографістика» в структурі біографістики як спеціальної історичної дисципліни. Специфіка біографічних досліджень в регіонах обумовлюється, на думку доповідача, завданнями краєзнавства, його предметно-об'єктною сферою. Біографічний жанр поширений в усьому комплексі краєзнавчих досліджень. В свою чергу, вони слугують джерельною базою при створенні біографічних монографій, нарисів, життєписів, портретів, автобіографій.

Науковий співробітник Інституту біографічних досліджень, кандидат історичних наук **Олена Валентинівна Бугаєва** у доповіді *«Українська «музична біографістика» ХХ ст.: жанри, періодизація, специфіка»*, розкрила специфіку біографічної літератури радянських часів про музичних діячів, яка може слугувати фундаментом (у вигляді різножанрових біографічних праць) для сучасних наукових біографічних студій.

Спільна доповідь старшого наукового співробітника Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України, кандидата психологічних наук **Олексія Леонідовича Верніка** та наукового співробітника Інституту біографічних досліджень НБУВ **Юлії Вікторівни Вернік** *«Соціально-психологічні особливості побудови інтерфейсу користувача біобібліографічних web-систем»* була присвячена аналізу сучасних тенденцій побудови користувацького інтерфейсу біобібліографічних web-систем. У доповіді висвітлено чотири основні функції інтерфейсу біобібліографічних

Виступ наукового співробітника Інституту біографічних досліджень кандидата філологічних наук **Лесі Григорівни Рєви**

«Відображення документального потоку з питань української літературної біографії в біобібліографічних посібниках кінця ХХ – поч. ХХІ ст.» було присвячено розгляду біобібліографічних посібників як важливої складової в процесі написання наукової біографії літературознавців.

Молодший науковий співробітник Інституту біографічних досліджень **Віктор Миколайович Тимченко** у виступі *«Візирі Дніпровського ейялету Османської імперії (ХV–ХVІІ ст. (за турецькою історичною літературою та османськими джерелами)»* окреслив дискусійну проблему щодо необхідності висвітлення в українських науково-інформаційних ресурсах присутності на території України у середньовіччі військово-адміністративних діячів Османської імперії.

У межах роботи Секції було проведено презентації останніх видань Інституту біографічних досліджень НБУВ: першого випуску *«Реєстру імен Українського біографічного словника. Літери А – Б»* (Київ, 2008) та четвертого випуску збірника наукових праць *«Українська біографістика»* (Київ, 2008).

*Володимир Іванович ПОПИК,
Надія Іванівна ЛЮБОВЕЦЬ*